

EUROOPA KOHTU OTSUS

22. september 1988*

Kohtuasjas 187/87,

mille esemeks on Euratomi asutamislepingu artikli 150 alusel Tribunal administratif de Strasbourg'i esitatud taotlus, millega soovitakse nimetatud kohtus pooleli olevas vaidluses järgmiste poolte vahel:

Saarimaa ja teised

ja

Ministre de l'Industrie, des Postes et Télécommunications et du Tourisme (tööstus-, posti- ja telekommunikatsiooni- ning turismiminister) **ja teised,**

eelotsust 25. märtsil 1957. aastal sõlmitud Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artikli 37 tõlgendamise kohta,

EUROOPA KOHUS,

koosseisus: president A. J. Mackenzie Stuart, kodade esimehed G. Bosco ja O. Due, kohtunikud T. Koopmans, U. Everling, K. Bahlmann, Y. Galmot, C. N. Kakouris, R. Joliet, T. F. O'Higgins ja F. A. Schockweiler,

kohtujurist: *Sir* Gordon Slynn,

kohtusekretär: ametnik B. Pastor,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

põhikohtuasja hagejad Saarimaa ja teised, esindaja: *avocat* C. Lepage Jessua,

põhikohtuasja hagejad Association pour la sauvegarde de la vallée de la Moselle ja teised, esindaja: *avocat* M. Bourghart,

põhikohtuasja hagejad Luxembourgi linn ja teised, esindaja: *avocat* F. Herbert,

Prantsuse valitsus, esindajad: J. P. Puissochet ja E. Belliard, keda eksperdina abistas C. Roels,

Luksemburgi valitsus, esindajad: N. Schmit ja J. P. Zens,

---

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

Iirimaa valitsus, esindaja: *Chief State Solicitor* L. J. Dockery, keda abistas E. Fitzsimmons, SC,

Portugali valitsus, esindajad: L. Inez Fernandes, R. L. Nogueira Falcão de Campos ja A. C. Branco,

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: peaõigusnõunik D. Allen ja õigusnõunik M. van Ackere,

arvestades kohtuistungil ettekannet ja 26. aprilli 1988 suulist menetlust,

olles kuulanud 8. juuni 1988. aasta kohtuistungil ära kohtujuristi arvamuse,

on teinud järgmise

otsuse

1. 11. juuni 1987. aasta otsusega, mis saabus Euroopa Kohtusse 16. juunil 1987, esitas Tribunal administratif de Stasbourg Euratomi asutamislepingu artikli 150 alusel Euroopa Kohtule eelotsuseküsimumise nimetatud asutamislepingu artikli 37 tõlgendamise kohta.

2. See küsimus tõusetus menetluses, mille Saarimaa, mitmed Saksamaa kohalikud omavalitsused, Moselle'i oru ja keskkonna kaitsmisega tegelevad Prantsusmaa ja Luksemburgi ühendused ning mitmed eraisikud algatasid 21. veebruari 1986. aasta Prantsuse ministerevahelise otsuse peale, millega anti luba Cattenom'i tuumaelektrijaama neljast plokist pärinevate vedelate ja gaasiliste radioaktiivsete heitmete lõpphoiustamiseks Moselle'i departemangus.

3. Nende otsuste vastuvõtmisega lõppes haldusmenetlus, mis algas 11. oktoobril 1978, mil tunnistati avalikele huvidega (*d'utilité publique*) kooskõlas olevaks Cattenom'i kahest 900-megavatisest ja kahest 1300-megavatisest plokist koosneva tuumaelektrijaama rajamiseks vajalikud tööd, misjärel väljastati 6. juuli 1979. aasta ja 31. märtsi 1982. aasta vahelisel perioodil nende plokkide rajamiseks ehitusload ning anti 24. juuni 1982. aasta ja 29. veebruari 1984. aasta vahelisel perioodil välja load nelja 1300-megavatisel plokil rajamiseks Cattenom'i.

4. Tribunal administratif de Strasbourg'is väitsid hagejad muu hulgas, et Prantsuse valitsus on rikkunud Euratomi asutamislepingu artiklit 37, esitades komisjonile üldandmed Cattenom'i tuumaelektrijaama radioaktiivsete jäätmete lõpphoiustamise kohta 29. aprillil 1986, st. pärast vaidlusaluste otsuste vastuvõtmist, samas kui nimetatud artikli kohaselt tulnuks komisjoni teavitada enne, kui pädevad ametiasutused ladustamiseks loa andsid.

5. Põhikohtuasja kostjad väitsid, et Euratomi asutamislepingu artiklit 37 tuleb tõlgendada nii, et komisjoniga tuleb konsulteerida enne jäätmete tegelikku lõpphoiustamist, olenemata sellest, kas enne komisjoni teavitamist oli selleks luba antud või mitte.

6. Seetõttu tõstas Tribunal administratif de Strasbourg küsimuse, kas 25. märtsil 1957. aastal sõlmitud Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artiklist 37 tuleneb kohustus teavitada komisjoni enne seda, kui liikmesriikide pädevad ametiasutused annavad loa tuumaelektrijaamade radioaktiivsete jäätmete lõpphoiustamiseks, kui selline eelneva loa andmine on ette nähtud või enne seda, kui tuumaelektrijaamad neid jäätmeid tegelikult lõpphoiustavad.

7. Kohtuasja faktilised asjaolud, menetluskäik ja poolte argumendid on üksikasjalikult esitatud kohtuistungis ettekandes. Järgnevalt kajastatakse neid ainult määral, mis on vajalik kohtuotsuse põhjenduste seisukohast.

8. Euratomi asutamislepingu artikkel 37 sätestab:

“Kõik liikmesriigid edastavad komisjonile mis tahes kujul radioaktiivsete jäätmete lõpphoiustamise plaanidega seotud üldandmeid, mis võimaldavad kindlaks määrata, kas sellise plaani ellurakendamise tagajärjel võib teise liikmesriigi vesi, pinnas või õhuruum radioaktiivselt saastuda.

Komisjon esitab oma arvamuse kuue kuu jooksul pärast artiklis 31 nimetatud eksperdirühmaga konsulteerimist.”

9. Selle sätte tõlgendamisel tugines Prantsuse valitsus oma märkustes komisjoni 3. veebruari 1982. aasta soovitusel (EÜT L 83, 29.3.1982, lk 15), mille kohaselt tuleks kõnealuse plaaniga sarnast plaani puudutavad üldandmed esitada “võimaluse korral üks aasta, ent mitte vähem kui kuus kuud enne radioaktiivsete jäätmete lõpphoiustamisega alustamise kavandatud kuupäeva”. See soovitus kui asutamislepingust alamalseisev akt, ei saa aga olla otsustav Euratomi asutamislepingu artikli 37 tõlgendamisel.

10. Artiklis 37 kasutatud väljend “jäätmete lõpphoiustamise plaan” näib osutavat sellele, et artiklis viidatakse igasuguse lõpphoiustamiseks loa andmisele eelnevale ajale. Artiklis 37 kasutatud mõistete täpseks määratlemiseks tuleb selle artikli tõlgendamisel arvestada selle artikli konteksti ja eesmärki Euratomi asutamislepingu süsteemis.

11. Sellega seoses tuleb märkida, et kõnealune artikkel sisaldub Euratomi asutamislepingu 3. peatükis “Tervisekaitse ja ohutus”, mille sätted moodustavad ühtse terviku ja millega on komisjonile antud märkimisväärse ulatusega volitused inimeste ja keskkonna kaitsmisel tuumasaasteohu eest.

12. Euratomi asutamislepingu 3. peatüki muude sätete seas näib artikkel 37 sätena, millele peab olema võimalik tugineda igasuguse radioaktiivse saaste ennetamiseks, samas kui muud sätted, näiteks artikkel 38 on kohaldatavad siis, kui saasteoht on möödapääsmatu või kui saastumine on juba aset leidnud.

13. Artikli 37 sellist eesmärki arvestades on suunised, mida komisjon võib äärmiselt kõrgetasemeliste eksperdirühmade abiga asjaomasele liikmesriigile anda, äärmiselt olulised, eelkõige tänu asjaolule, et komisjonil on terviklik ülevaade kogu ühenduse territooriumil tuumatööstuses aset leidvatest arengutest.

14. Seetõttu peab asjaomasel liikmesriigil radioaktiivse saastuse ohu vältimiseks olema võimalik põhjalikult vaadata läbi komisjoni arvamus – eriti juhtudel, mil komisjon on soovitanud vastavat plaani muuta või võtta kahe või mitme liikmesriigi koostööd eeldavaid ohutusmeetmeid, – olukorras, kus liikmesriigil on endiselt võimalik komisjoni soovitusi arvesse võtta, isegi kui tal ei ole õiguslikku kohustust komisjoni arvamuse kohaselt tegutseda.

15. Seda nõuet ei sea mingil juhul kahtluse alla asutamislepingu artiklis 38 hädaolukordade puhuks ette nähtud menetlus, mis peab jääma erandlikuks ja mis ei vabasta liikmesriike kohustusest täita täpselt artiklist 37 tulenevaid kohustusi.

16. Eelnevast tuleneb, et kui liikmesriigis on radioaktiivsete jäätmete lõpphoiustamise eeltingimuseks vastav luba, siis tuleb komisjoni arvamuse täieliku tõhususe tagamiseks see arvamus asjaomasele liikmesriigile teatavaks teha enne sellise loa väljastamist.

17. Kui luba on juba antud, oleks komisjoni negatiivse arvamusega raskem arvestada, sest sest asjaomane asutus peaks ütlema lahti otsuse tegemise ajendanud ametkondade või organite seisukohtadest. Samuti ei saa välistada, et mõnedes liikmesriikides võib radioaktiivsete jäätmete lõpphoiustamiseks antud luba tekitada selle loa saanud isikule õigusi ning selle kehtetuks tunnistamine võib olla keeruline. Viimaks võib komisjoni arvamus olla kasulik ka seetõttu, et annab kõikidele asjassepuutuvatele isikutele võimaluse hinnata loa andmise otsuse vaidlustamise põhjendatust.

18. Eeltoodut arvestades tuleb asuda seisukohale, et komisjoni arvamust ei ole tegelikult võimalik põhjalikult analüüsida ja see ei saa asjaomase liikmesriigi suhtumist tõhusat mõjutada, kui seda arvamust ei esitata enne jäätmete lõpphoiustamist puudutava lõpliku loa andmist, mistõttu on *a fortiori* ilmne, et komisjoni arvamust tuleb taotleda enne jäätmete kõrvaldamiseks loa andmist.

19. Artikli 37 eesmärki on võimalik saavutada ainult juhul, kui tõlgendada seda selliselt, et komisjonile tuleb edastada radioaktiivsete jäätmete lõpphoiustamise plaaniga seotud üldandmed enne jäätmete lõpphoiustamist puudutava lõpliku loa andmist. Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleb eelistada tõlgendust, mis tagab kõnealuse sätte kasuliku mõju (6. oktoobri 1970. aasta otsus kohtuasjas 9/70: Grad v. Finanzamt Traunstein, EKL 1970, lk 825; 31. märtsi 1971. aasta otsus kohtuasjas 22/70: komisjon v. nõukogu, EKL 1971, lk 263; 5. mai 1981. aasta otsus kohtuasjas 804/79: komisjon v. Ühendkuningriik, EKL 1981, lk 1045).

20. Seetõttu tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimusele vastata, et 25. märtsil 1957. aastal sõlmitud Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artiklit 37 tuleb tõlgendada nii, et Euroopa Ühenduste Komisjonile tuleb edastada igasuguse radioaktiivsete jäätmete lõpphoiustamise plaaniga seotud üldandmed enne, kui asjaomase liikmesriigi pädev asutus annab selliste jäätmete lõpphoiustamiseks loa.

Kohtukulud

21. Euroopa Kohtule märkusi esitanud Prantsuse valitsuse, Iirimaa valitsuse, Luksemburgi valitsuse, Portugali valitsuse ja Euroopa Ühenduste Komisjoni kulusid ei hüvitata. Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus siseriiklikus kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse nimetatud kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes

EUROOPA KOHUS,

vastuseks Tribunal administratif de Strasbourg'i 11. juuni 1987. aasta otsusega esitatud küsimusele, otsustab:

25. märtsil 1957. aastal sõlmitud Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artiklit 37 tuleb tõlgendada nii, et Euroopa Ühenduste Komisjonile tuleb edastada igasuguse radioaktiivsete jäätmete lõpphoiustamisega plaaniga seotud üldandmed enne, kui asjaomase liikmesriigi pädev asutus annab selliste jäätmete lõpphoiustamiseks loa.

Mackenzie Stuart   Bosco   Due   Koopmans   Everling

Bahlmann   Galmot   Kakouris   Joliet   O'Higgins   Schockweile
r

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 22. septembril 1988. aastal Luxembourgis.

Kohtusekretär

President

J.-G. Giraud

A. J. Mackenzie Stuart